

Savo Laušević

GOVOR I RETORIKA ZAŠTO JE POTREBNA OBNOVA RETORIKE

Savremena rasprava o retorici nužno pretpostavlja širenje referencijalnog okvira tematizacije i utemeljenja u teoriji o jeziku. Bez tog zasnivanja retoričkim fenomenima prijeti opasnost marginalizacije i nestajanja u zaboravu. Takvu sudbinu retorika je već doživjela. Ona je pala nisko, upravo zato jer je izgubila svoju temeljnost, svoj izvor vjere i značenja uhvativši se za nesigurnu i slabu nit govora kao tehnike.

Retorički fenomeni pripadaju jeziku na unutrašnji i supstancijalni način. Zato opadanje interesa za retoriku ne može isključiti rečenu supstancijalnost koja leži u osnovi logike i prakse govorenja. Moda čak dobar argument za retoriku u dubljem jezičkom značenju.

Naša je teza da teorija retorike pripada filosofiji i teoriji jezika u širem značenju jer se retorički fenomeni proimaju sa drugim jezičkim fenomenima. A, polje jezika je obuhvatno, ono dori na određen način, sve što postoji za čovjeka. Jezik uspostavlja svijet, svijet jeste u horizontu jezika.

Retorika shvaćena usko kao tehnika govorenja neminovno redukuje i samo polje retoričkog iskustva kroz koje probijaju dublji pozivi jezičkog oblikovanja svijeta. U tom kontekstu stoji precizan zaključak Ljubomira Tadića u izvanrednom i na srpskom jeziku

najboljem Uvodu u teoriju i vještinu besjedništva: "Retorika je samu sebe obezvrjedila, kada je postala sredstvo za uticaj. Vidjeće se da je trpjela najviše štete kada je dopuštala da se odvoje reči od stvari".¹ Staro govorništvo je nadmašivalo teoriju o govorništvu zalažeći puno u sferu politike, pesništva, mita i obrazovanja. U tom samonadmašivanju i transcendenciji retoričkog iskustva već od početka se postavilo pitanje njegove granice i svrhe. Drugačije rečeno, otvoren je problem odnosa mišljenja i govora, istine i riječi i kojom se ona otkriva ili prikriva. Drugi problem je praktične prirode i tiče se ciljeva koji se određenim mišljenjem i određenim načinom govora trebaju postići.

Oba problema je na filozofski način otvorio Platon. On je svoja djela zamišljao i izlagao u retoričkoj formi dijaloga. Ta forma je omogućavala postavljanje pitanja i odgovaranje, a to znači istovremeno traženje istine i nadmetanje u traženju njene jezičke artikulacije. Iako se slutio na svoj način retoričkim iskustvom, Platon ga je podređivao filozofiji. On je prvo cjenio znanje pa tek onda vežbanje i prirodnu sklonost da se ono govorno artikulira. U Gorgiji Platon retoriku odbacuje kao skup obrazovanja čiji osnov nije istina već privid. Na djelu je potencirani odnos istine i znanja prema tvrdnjama koje je izriču. Pozicija dijalektike i njenog metoda argumentacije istinu vidi kao spoljašnju i saznatljivu mogućnost. Dijalektičkom argumentacijom ona se može obuhvatiti. Na drugoj strani retorika istinu vidi kao relativnu i kao unutrašnju stvar retoričke prakse. Ali, već u Fedru on izlaže umjereniji stav prema retorici pokazujući važnost njenog odnosa prema dijalektici. To znači da vještina govora pretpostavlja znanje o onome što je predmet govorenja. Dobar retor mora biti dobar znalac i dobar logičar, tj. mora imati specijalistička znanja o onom što govori, ali i znanje o tome kako se i kome govori. Već iz ovakvih stavova se nazire

1

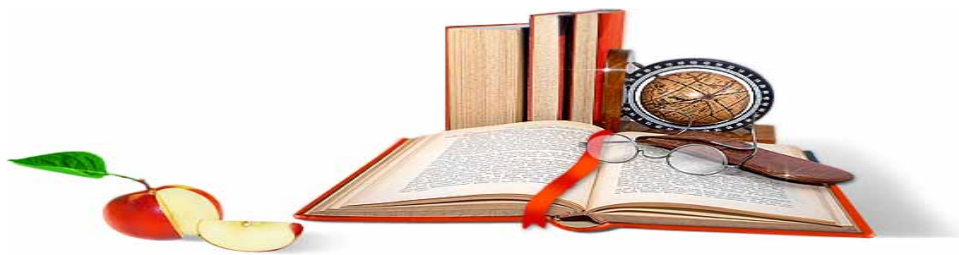
Lj. Tadić, Retorika, Filip Višnjić, Beograd 1995, str. 8

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU
WWW.MATURSKI.NET ----**

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.

WWW.SEMINARSKIRAD.ORG

WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA maturskiradovi.net@gmail.com